

על סדר היום | 31.05.2020

חמישה יעדים חברתיים-כלכליים לממשלה ולכנסת החדשות

משבר הקורונה חשף כמה מכשליה המרכזיים של המדיניות החברתית-כלכלית בישראל, ובתוך כך הוליד הזדמנות משמעותית לתיקון. פרדיגמת צמצום מדינת הרווחה שמשלה בכיפה בשני העשורים האחרונים, החלישה את המערכות החברתיות ופגעה ביכולת ההתמודדות של ישראל עם השלכות המגיפה הרחבות. היום, כאשר המשבר החברתי והכלכלי בעיצומו, ברור כי קיצוצים נוספים יביאו להעמקתו ולהארכת משכו. כפי שמפורט [בהרחבה בנייר זה שכתבנו בקרו](#), רמת החוב הנמוכה בישראל מאפשרת ומחייבת לשנות פרדיגמה. הגדלת החוב בעת הזו לטובת הרחבת הנחוצה של השירותים החברתיים והשקעה באזרחים היא מדיניות נכונה שתניב תשואה כלכלית וחברתית גבוהה.

במסגרת זו, הנה חמישה יעדי מדיניות חברתיים כלכליים לממשלה ולכנסת החדשות:

1. חיזוק עובדות ועובדי החזית החברתית: עובדות ועובדי מערכות הבריאות, החינוך והרווחה הם חזית ההגנה על אזרחי ישראל, בחירום ובשגרה. יש להנהיג צעדי מדיניות לחיזוק מעמדם ולשיקום השירותים עליהם הם מופקדים ולהתמקד לא רק במחויבות לאי קיצוץ עכשיו, אלא גם בתוספת משמעותית של כוח אדם ותקנים בתקציב המדינה הקרוב. [לחצו כאן](#) לקריאת התכנית המלאה שלנו לחיזוק החזית החברתית.

2. קיצור שבוע העבודה וקידום רפורמה ביחסי משפחה ועבודה בישראל: ההורים הישראלים עובדים יותר שעות וזכאים לפחות ימי חופש ביחס למקביליהם בעולם. החזרה לשגרת העבודה הדגישה את הצורך בשינוי כולל ביחסי משפחה-שוק עבודה-מערכת החינוך. הניסיון הבינלאומי מראה כי צמצום שעות העבודה ויצירת התאמה טובה יותר בין שוק העבודה למערכת החינוך תיטיב לא רק עם המשפחות אלא עם המשק כולו, שכן בכוחה להביא לצמצום האבטלה, להגדלת הפרייון, לתמיכה בתעסוקת נשים ולהגברת הצריכה. לתכנית המדיניות שלנו בנושא, [לחצו כאן](#). לכתבה נרחבת שפורסמה על התכנית [לחצו כאן](#).

3. שיקום מערכת הבריאות: במשך שנים נחשבה מערכת הבריאות הציבורית בישראל לאחת המערכות המתקדמות בעולם, אך נתונים השוואתיים המוצגים [בנייר זה](#), שופכים אור על מצבה הנוכחי של ועל יכולת ההכלה שלה ערב התפרצות הקורונה. מהנתונים עולה צורך דחוף בשיקום מערכת הבריאות הציבורית כדי שתוכל להתמודד עם השלב הבא של מגפת הקורונה ולתת מענה בריאותי איכותי ומקיף בשגרה.

4. חיזוק המוסד לביטוח לאומי וקידום דמי אבטלה לעצמאים: המשבר התעסוקתי שהולידה מגפת הקורונה הביא לשימוש נרחב במערך דמי האבטלה של המוסד לביטוח לאומי, שהיווה את מנגנון הפיצוי העיקרי עבור מי שהוצאו לחל"ת ואיבדו את פרנסתם. זה הזמן להנהיג רפורמה משמעותית, שתכלול שיקום כלכלי של הבט"ל ויצירת הלימה בין הכנסותיו להוצאותיו, לצד הרחבת המענים הביטוחיים לעובדים עצמאים, כפי שנהוג היום במדינות רבות במערב.

5. חיזוק ופיתוח מנגנוני הכשרה מקצועית: מדינות רבות משקיעות משאבים ניכרים במנגנוני הכשרה מקצועית לעובדים שאיבדו את עבודתם. בישראל, ההשקעה הממשלתית בצעדים מסוג זה היא מחצית מההשקעה הממוצעת במדינות ה-OECD, והתכניות הקיימות מוגבלות בהיקפן ובאפקטיביות שלהן. העלייה בשיעור האבטלה בעקבות משבר הקורונה והצורך בהיערכות לשינויים הצפויים בעולם העבודה, מחייבים פיתוח מערך ממשלתי חדשני ומקיף להתמודדות עם סוגיה זו, לצד טיוב התכניות הקיימות. להרחבה, קראו [כאן](#) את מאמרו של חבר הצוות שלנו אביעד הומינר-רוזנבלום.

קרן ברל כצנלסון היא מוסד רעיוני המפתח ומקדם תכניות מדיניות ורעיונות רלוונטיים, מקיפים ומעודכנים שבבסיסם מחויבות עמוקה לעתידה של ישראל כמדינת רווחה יהודית ודמוקרטית שכל אזרחיה שווים. אנו מברכים את חברי הכנסת הנבחרים ואת הממשלה הנכנסת ועומדים לרשות כל מי ששותפים לתפיסה ערכית זו.

יערה מן, ראש תחום חברה וכלכלה

רמי הוד, מנכ"ל המרכז הרעיוני

ליצירת קשר ולפרטים נוספים: mann@berl-k.org.il 054-7908070

<http://www.berl.org.il/>